

24. VRH
KMETIJSKIH
IN ŽIVILSKIH
PODJETIJ

Geopolitične razmere in vpliv na Slovenijo

dr. Klemen Grošelj

#NaprejNavzgor

Povojna ureditev

- Koncert velikih sil – kongresna ureditev
- Prva svetovna vojna
- Versajski mir - Društvo narodov – samoodločba narodov in kolektivna varnost
- Vrh v Jalti 4. – 11. 2. 1945
- Vzpostavitev OZN – 5 velikih sil v VS OZN
- Bipolarnost

Leto 1979

- Trije transformacijski procesi, ki so zaznamovali sodobni svet:
  - Islamska revolucija v Iranu – vzpon islamizma - radikalizacija muslimanskih množic.
  - Deng Xiaoping – velika preobrazba Kitajske, premik težišča ekonomske moči v Azijo.
  - Vzpon Thatcherizma in Reganizma /konzervativnega neoliberalizma - mešanica prostega trga, javnofinančne discipline, nižanja davkov, zadolževanja, privatizacija in populizem.
- Globalni demografski trendi – rast prebivalstva v Aziji in Afriki, staranje prebivalstva in pad rodnosti na Zahodu.
- Prehranska revolucija – obilje hrane.

Konec hladne vojne – unipolarni svet

- Razpad Sovjetske zveze in Varšavskega pakta.
- Konec zgodovine F. Fukuyama ali Spopad civilizacij S. Huntington?
  - Tretji val demokratizacije (1974 Revolucija nageljnov - 11. 9. 2001)
- Globalna prevlada liberalnodemokratske politične ideje in liberalizacija globalne trgovine – globalizacija.
- Doba zahodnega intervencionizma – demokratizacija sveta.
  - Jugoslovanske vojne in vojaške intervencije na Z. Balkanu,
  - Posredovanje v Somaliji
- Varnostno unipolarni svet na čelu z ZDA/multilateralizem OZN.
- Evropa – proces povezovanja oziroma širitve EU in Nata.

Zakaj zdaj?

- Vojna proti terorizmu – Afganistan 2001 in Irak 2003 (meje vojaške moči).
- Krize centra sveta
  - Finančno gospodarska kriza 2009 – 2012 (ekonomska ranljivost).
  - Tretji val avtoritarizma po letu 2010 (demokratsko jedro pod udarom).
  - Migracijska kriza (zaostritev demografskega vprašanja).
- Podnebne spremembe (dilema soočanje ali prilagoditev).
- COVID 2020 (globalne soodvisnosti).
- Agresija Rusije na Ukrajino – (zlom sistema kolektivne varnosti OZN).

Nastajajoča Neo-versajska svetovna ureditev

- Varnost sveta ni več varnost Zahoda.
- Neo-versajska ureditev in globalne interesne sfere (koncert globalnih sil ZDA, LRK, RF, Indija?, EU?).
- Iskanje novega ravnovesja sil na globalni ravni.
- Menjalna narava globalizacije, varnostne ureditve in trgovinskih odnosov ter zaton liberalnega multilateralizma.
- Preoblikovanje globalnih logističnih, trgovinskih in dobavnih verig.
- Propad poveljnih zavezništev in pojav nenačelnih ter nenaravnih ad hoc zavezništev.
- Boj za vire – surovine, hrana, voda in prostor.

Posledice za Slovenijo

- V Neo-versajski ureditvi, bi bila Slovenija med ranljivejšimi državami.
- Položaj Slovenije v EU - periferija ali jedro?
- Oblikovanje strateških partnerstev izven EU in Zahoda.
- Vodilo zunanje in varnostne politike – interes/morala/etika/mednarodno pravo?
- Iskanje novih priložnosti – S. Azija, Afrika, Azija,...
- Okrepitev samozadostnosti, kjer možno in izvedljivo (zmanjšanje prehranske uvozne odvisnosti, energetske odvisnosti,...).
- Celovit pristop k zagotavljanju samozadostnosti (preplet kmetijske, okoljske (raba tal in vodnih virov), industrijske in obrambne politike države).

Hvala za pozornost!

Vprašanja?